

Sanatçının konferans tadındaki 46 dakikalık video çalışması olan "Sol Elin Esareti"nden bir görüntü.

Sol elinizin bir ricası olacak

Kanada'dan En İyi Genç Sanatçı ödülü kazanan Erdem Taşdelen "Sol Elden Bir Rica" adlı sergisinde sol el üzerine sanatsal çeşitlemeler sunuyor.

YASEMİN ELÇİ

elciyasemin@gmail.com

Erdem Taşdelen'in Galerî NON'da devam eden "Sol Elden Bir Rica" başlıklı sergisine girerken Benjamin Franklin'in solaklık üzerine bir hitabına şahit oluyoruz. Solaklar adına şefkat ve eşitlik talep eden bu metin ilk başta beklenmedik bir serzeniş olarak algılanabilir. Bu algı, tabii ki sağlamlara aittir. Çoğunluk olmanın verdiği üstünlükle, komşu elin hissettiklerine her zaman sırt çevirir, solak olanların hareketlerini tuhaf karşılarlar. Kimi zaman doğuştan solak olanı zorla sağ el kullanırmaya zorlarlar. Birçok gündelik ürün sağlamlar için tasarlandığından, solaklara hep kurnaz tuzaklar sunulur. Taşdelen, NON'daki ikinci kişisel sergisinde solaklığın sosyolojik ve tarihsel yolculuğunu ele alırken, bir yandan da kendi ailesinden ve deneyimlerinden örnekler sunuyor.

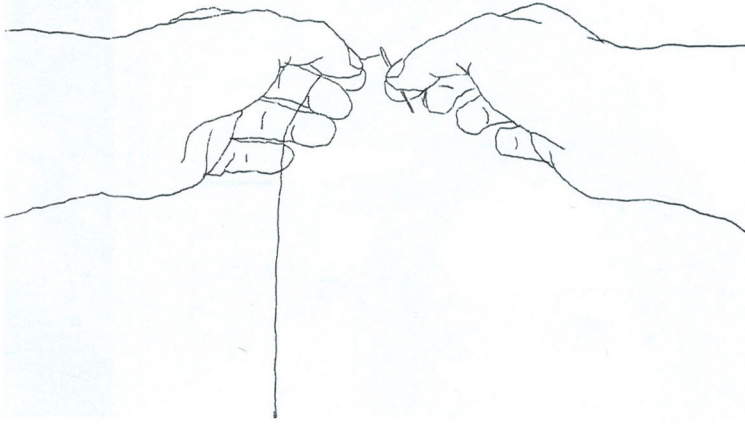
Solaklık, icat edilen en meşru azınlık olarak görülebilir. Henüz kitlesel hareketlere girişmedikleri ya da bir bayrak üretmedikleri için daha masum bir grup sayıldıklarından, somut bir tehdit teşkil etmeyebilirler. Fakat solaklığa bile önyargı ile yaklaşan zihin, ciddi bir tehdit unsuru. Küçük yaşta, belki aile sofrasında, belki de ilkokul sırasında üstümüze yapışan tanımlar, hayat boyu çoğunluğa mı, yoksa azınlığa mı ait olduğumuzu ifade eder. Üstelik, bu hususta saklanıp herkesi kandırmak da öyle kolay değildir. Her tehlikeli alışkanlık gibi, ayrımcılık da ilk tecrübesi zararsız görünen, fakat alıştıkça kontrolüne girilen bir zihinsel bağımlılıktır ve hayatın ilk yıllarında sinsice kanımıza girer.

AYRIMCILIK NASIL BELİRLENİYOR?

Taşdelen, bu sergi ile kendinin dahil olmadığı bir grubun karşılaştığı zorlukları inceleyerek, bir yandan bu konuda yargılara maruz kalmamanın ayrıcalığını tadarken; bir yandan da duruma dışarıdan bakarak ayrımcılığın dinamiklerini ve zihinsel alış-

2014 tarihli bu eser "Babamın Sol Eli" adını taşıyan dökme bronzdan yapılmış.

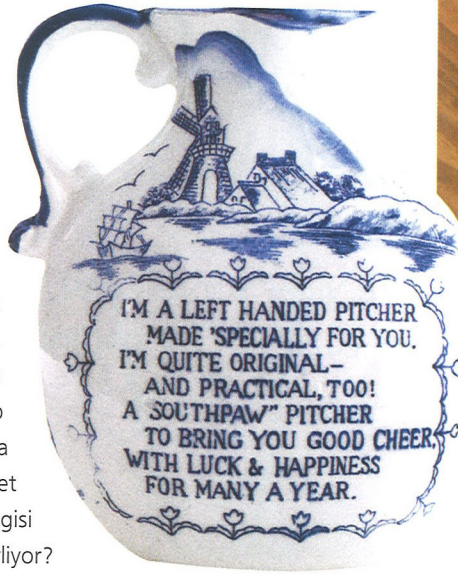

“Hollanda El Kullanımı Anketi”ndeki 17 çizimden 10’unda iğneden sol elle iplik geçirme eylemi anlatılıyor.

“Sol Elin Esareti” videosundan bir bölüm.

“A ‘Southpaw’ Pitcher”
(Solak bir sürahi olarak
çevrilebilir)

kanlıkların evrimini sıradışı bir örnek içerisinde irdeliyor. Peki, ayrımcılık trendleri nasıl belirleniyor? Irk, din ya da cinsel yönelimlerden dolayı ayırıp aşağılamak sosyal olarak yasal, ama solaklık kurtarılmış bölgede mi ikamet ediyor? Hangi anomali normal, hangisi kabul edilir gibi değil; bunu kim belirliyor? İnsan beyninin asimetrisinden kaynaklı bir fark, nasıl oluyor da dini ve bilimsel metinlerde iyi-kötü, temiz-pis, tanrısal-günahkar ikilemlerinin odağı oluyor? Solaklar, tarihteki yolculuğunda kimi zaman eşcinsellikle, kimi zamansa cadılıkla suçlanmış. Doğuştan edinilen ve teoride abartılmaması gereken bu basit fark bile insan zulmünden payına düşeni almış. Oysa, sergiden öğrendiğimize göre, ortak el kullanım alışkanlığı muhtemelen bir sosyal düzen ihtiyacı ile şekillenmiş; farklılık ise evrimsel olarak çoğunluğa zarar gelirse azınlık hayatı işlevleri devam ettirebilsin diye eklenmiş. Üstelik bu fark insanlara özgü de değil. Hayvanların çoğunda sağ-sol el kullanım oranları eşit olsa da beyinleri bizler gibi asimetrik tasarlanan şempanzeler ve yüzde doksanı solak olan papağanlar da herhalde kendi aralarında bu konudan pek mustarip.

SOL EL İÇİN MÜZE

Taşdelen aslında sol el ile empati kurarak, onun için bir müze kuruyor. Desenler, posterler, heykeller, buluntu objeler ve muhteşem bir konferans lezzetindeki 46 dakikalık iki kanallı video, sanatçının bu konudaki tüm araştırmasını geçmiş ile günümüz, kişisel ile toplumsal, görünen ve metaforik olanla bağlantı kurarak aktarıyor. Taşdelen’in konuya dair ilginç bilgiler içeren bu konuşma / performansını sergi sonrası yeniden sunmasını ya da kitaplaştırıp daha ulaşılabilir ve kalıcı kılmasını

arzu ediyoruz. Woody Allen’dan Marlene Dietrich’e, Ayatullah Humeyni’den Nicole Kidman’a kadar birçok ünlünün solaklık üzerine düşüncelerini alıntılaman sanatçı kitabı ise farklı önyargı ve deneyimleri belgeliyor. Bu sergi ile solaklıkla yeniden tanışıyor; sanki yok olma tehlikesi altındaki bir türün nadir kalıntılarını inceliyormuş hissine kapılıyoruz. Taşdelen, sol eli

onurlandırıyor; insanlığa, sol el dahil tüm ayrımcılık kurbanları adına bir ricada bulunuyor. Daha önceki işlerinde olduğu gibi, kimlik meselesini irdelerken kendi deneyimleriyle ilişkilendiren Taşdelen, başrolü üstlenmek niyetinde değil; yalnızca kişisel olandan toplumsal olana, oradan da politik olana giden yolu bizim için görünür kılıyor. Kişisel ifade üzerine kurulan toplumsal ve kültürel baskı üzerine düşündürüyor.

1985, Ankara doğumlu Erdem Taşdelen, Sabancı Üniversitesi Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı bölümünü bitirdikten sonra yüksek lisans eğitimi için Kanada’ya gitti. Vancouver’daki Emily Carr University of Art & Design’ın Görsel Sanatlar programını tamamladı. Aynı bölümde öğretim görevlisi olarak çalışmaya devam eden sanatçı Republic Gallery, Vancouver (2013); “The Semi-Aware Subject”, Galeri NON, İstanbul (2013), “What A Drag”, 221A, Vancouver (2012) gibi solo sergilerin yanı sıra “Draft Urbanism”, Biennial of the Americas, Denver, ABD (2013); “Hot Spot Istanbul”, Haus Konstruktiv, Zürih (2013); “Properties”, Western Front, Vancouver (2013); “Haset, Husumet, Rezalet” gibi grup sergilerinde de yer aldı. 2014 yılında Taşdelen, Kanada’daki Hnatyshyn Foundation tarafından Charles Pachter yükselen genç sanatçı ödülüne layık görüldü. **MS**

Galeri NON / Telefon: (0212) 249 8774

Bitiş tarihi: 22 Kasım 2014